Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
NILS WAHL
esitatud 25. juulil 2018 [1]

Liidetud kohtuasjad C-174/17 P ja C-222/17 P

Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus
versus
Plásticos Españoles, SA (ASPLA)
Armando Álvarez, SA (C-174/17 P)
ja
Plásticos Españoles, SA (ASPLA)
Armando Álvarez, SA
versus
Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus

(C-222/17 P)

Apellatsioonkaebus – Vastuvõetavus – Lepinguväline vastutus – Kohtumenetluse mõistlik kestus – Euroopa Liidu Kohus – Kohustus lahendada kohtuasi mõistliku aja jooksul – Varaline kahju – Pangagarantiiga seotud kulud – Intress – Põhjuslik seos

1. Mis liiki kahjusid peab Euroopa Liit ELTL artikli 340 kohaselt heastama eraisikutele, kelle õigust asja arutamisele kohtus mõistliku aja jooksul on Euroopa Liidu Kohus rikkunud? Täpsemalt, millistel asjaoludel tuleb välja mõista hüvitis liigse viivitamisega väidetavalt põhjustatud kahju eest?

2. Need on sisuliselt põhiküsimused, mille on tõstatanud Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus,[2] ning Plásticos Españoles, SA („ASPLA“) ja Armando Álvarez, SA oma apellatsioonkaebustes Üldkohtu 17. veebruari 2017. aasta otsuse peale kohtuasjas ASPLA ja Armando Álvarez *vs.* Euroopa Liit, T-40/15 (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“),[3] milles Üldkohus mõistis ASPLA-le ja Armando Álvarezile välja teatavas suuruses hüvitised varalise kahju eest, mida nad kandsid seetõttu, et rikuti kohustust teha lahend mõistliku aja jooksul kohtuasjades, milles tehti 16. novembril 2011 otsused ASPLA *vs.* komisjon, T-76/06,[4] ning Álvarez *vs.* komisjon, T-78/06.[5]

3. Suuresti samalaadsed küsimused on üles tõstetud veel neljas apellatsioonkaebuses, millest kaks on esitanud Euroopa Liit ja kaks muud äriühingud, kahe Üldkohtu otsuse peale, milles mõisteti välja hüvitis varalise ja mittevaralise kahju eest, mida need äriühingud kandsid seetõttu, et rikuti kohustust lahendada kohtuasi mõistliku aja jooksul. Esitan täna oma ettepanekud ka nendes kohtumenetlustes.[6] Niisiis tuleks käesolevat ettepanekut lugeda koos nende ettepanekutega.

1 Algkeel: inglise.

2 Lihtsuse mõttes edaspidi „Euroopa Liit“.

3 EU:T:2017:105.

4 Ei avaldata, EU:T:2011:672.

5 Ei avaldata, EU:T:2011:673.

6 Liidetud kohtuasjad Euroopa Liit *vs.* Gascogne Sack Deutschland ja Gascogne ning Gascogne Sack Deutschland ja Gascogne *vs.* Euroopa Liit, C-138/17 P ja C-146/17 P, ning kohtuasi Euroopa Liit *vs.* Kendrion, C-150/17 P.

I. Menetluse taust

4. 24. veebruaril 2006 saabunud hagiavaldustega esitasid hagejad ASPLA ja Armando Álvarez, SA, tuginedes (nüüdsele) ELTL artiklile 263, kumbki hagi komisjoni 30. novembri 2005. aasta otsuse peale K(2005) 4634 (lõplik), mis käsitleb [ELTL artikli 101] alusel algatatud menetlust (juhtum COMP/F/38.354 – Tööstuslikud kotid) („otsus K(2005) 4634“).[7]

5. Üldkohus jättis 16. novembri 2011. aasta otsustega need hagid rahuldamata.[8] ASPLA ja Armando Álvarez esitasid Üldkohtu otsuste peale apellatsioonkaebused. Euroopa Kohus jättis 22. mai 2014. aasta otsusega[9] apellatsioonkaebused rahuldamata.

II. Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

6. ASPLA ja Armando Álvarez pöördusid 27. jaanuaril 2015 ELTL artikli 268 alusel kohtusse hagiavaldusega Euroopa Liidu vastu, nõudes hüvitist kahju eest, mida nad väidetavalt kandsid 16. novembril 2011 kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06 tehtud otsusega lõppenud Üldkohtu menetluse kestuse tõttu. Sisuliselt palusid ASPLA ja Armando Álvarez, et Üldkohus mõistaks Euroopa Liidult nende kasuks välja hüvitise summas 3 495 038,66 eurot koos alates hagi esitamise päevast arvestatava viivisega määras, mida Euroopa Keskpank (EKP) kohaldab oma peamiste refinantseerimistehingute puhul ja mida suurendatakse kahe protsendipunkti võrra.

7. Vaidlustatud kohtuotsusega mõistis Üldkohus Euroopa Liidult välja: ASPLA kasuks hüvitise summas 44 951,24 eurot ja Armando Álvarezi kasuks hüvitise summas 111 042,48 eurot varalise kahju eest, mida need äriühingud vastavalt kandsid seetõttu, et rikuti kohustust teha kohtulahend mõistliku aja jooksul kohtuasjades, milles tehti 16. novembri 2011. aasta otsused ASPLA *vs.* komisjon (T-76/06) ning Armando Álvarez *vs.* komisjon (T-78/06). Mõlema hüvitise pealt tuli maksta alates 27. jaanuarist 2015 kuni kohtuotsuse kuulutamiseni tasandusintressi vastavalt käsitletava ajavahemiku iga-aastasele inflatsioonimäärale, mille Eurostat on kindlaks määranud kõne all olevate ettevõtjate asukohaliikmesriigis. Üldkohus otsustas samuti, et hüvitistelt tuleb arvestada viivist alates kõnesoleva kohtuotsuse kuulutamisest kuni täieliku tasumiseni määras, mida Euroopa Keskpank (EKP) kohaldab oma peamiste refinantseerimistehingute puhul ja mida suurendatakse kahe protsendipunkti võrra. Ülejäänud osas jättis Üldkohus hagi rahuldamata.

8. Kohtukulude osas otsustas Üldkohus: (i) jätta ASPLA ja Armando Álvarezi ning Euroopa Liidu kohtukulud nende endi kanda ning (ii) jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda.

III. Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

9. Euroopa Liit palub 5. aprillil 2017 kohtuasjas C-174/17 P esitatud apellatsioonkaebuses:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punkt 1;

– jätta rahuldamata ASPLA ja Armando Álvarezi põhjendamatu nõue esimese astme kohtumenetluses, kus nad nõudsid 3 495 038,66 euro väljamõistmist hüvitisena kahju eest, mida nad väidetavalt kandsid selle tõttu, et rikuti kohustust lahendada kohtuasi mõistliku aja jooksul;

7 6. joonealuses märkuses viidatud kohtuasjad puudutavad ka menetlusi, mille algatamiseks pöördusid kohtusse teised ettevõtjad, kellele otsus K(2005) 4634 oli adresseeritud.

8 16. novembri 2011. aasta kohtuotsused ASPLA *vs.* komisjon (T-76/06, ei avaldata, EU:T:2011:672) ja Álvarez *vs.* komisjon (T-78/06, ei avaldata, EU:T:2011:673).

9 22. mai 2014. aasta kohtuotsused ASPLA *vs.* komisjon (C-35/12 P, EU:C:2014:348) ja Armando Álvarez *vs.* komisjon (C-36/12 P, EU:C:2014:349).

– mõista kohtukulud välja ASPLA-lt ja Armando Álvarezilt.

10. ASPLA ja Armando Álvarez omalt poolt paluvad Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja Euroopa Liidult.

11. ASPLA ja Armando Álvarez esitasid 27. aprillil 2017 kohtuasjas C-222/17 P apellatsioonkaebuse, milles nad paluvad Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

– kohustada Euroopa Liitu maksma apellantidele 3 495 038,66 eurot koos tasandusintressi ja viivisega hüvitisena selle eest, et Üldkohus rikkus Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 teist lõiku;

– mõista kohtukulud välja Euroopa Liidult.

12. Euroopa Liit omalt poolt palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja ASPLA-lt ja Armando Álvarezilt.

13. Kohtuasjas C-174/17 P lubati Euroopa Komisjonil Euroopa Liidu nõuete toetuseks menetlusse astuda.

14. Esimese koja presidendi 17. aprilli 2018. aasta otsusega liideti kohtuasjad C-174/17 P ja C-222/17 P kohtujuristi ettepaneku ja kohtuotsuse huvides.

IV. Hinnang apellatsioonkaebuse väidete kohta

A. Sissejuhatavad märkused

15. Euroopa Liit põhjendab kohtuasjas C-174/17 P esitatud apellatsioonkaebust kahe väitega, mille kohaselt Üldkohus rikkus vastavalt mõisteid „põhjuslik seos“ ja „kahju“ vääralt tõlgendades õigusnormi. Komisjon sisuliselt nõustub Euroopa Liiduga.

16. ASPLA ja Armando Álvarez väidavad, et need apellatsioonkaebuse väited on põhjendamatud.

17. ASPLA ja Armando Álvarez põhjendavad kohtuasjas C-222/17 P esitatud apellatsioonkaebust viie väitega. Esimeses väidavad nad, et Üldkohus rikkus õigusnormi ega põhjendanud piisavalt oma hinnangut, et menetluse kirjaliku ja suulise osa vahele jäänud ajavahemik oli mõistliku kestusega. Teises väites toovad nimetatud ettevõtjad välja, et tekkinud varalise kahju hindamisel rikuti õigusnormi. ASPLA ja Armando Álvarezi kolmanda väite kohaselt rikkus Üldkohus õigusnormi, kohaldades tekkinud varalise kahju hindamisega seoses *non ultra petita* põhimõtet. Neljandas väites toovad need ettevõtjad esile, et kuna Üldkohus kasutas varalise kahju arvestamisel nende pakutust erinevat meetodit, siis rikkus Üldkohus nende kaitseõigusi. Viies väide käsitleb vaidlustatud kohtuotsuses sisalduvat väidetavat vastuolu, mis puudutab ajavahemikku, mille eest ASPLA-le ja Armando Álvarezile tekkinud varalist kahju hüvitada tuli.

18. Euroopa Liit omalt poolt palub jätta rahuldamata nõuded, mille ASPLA ja Armando Álvarez apellatsioonkaebuses esitasid.

19. Käesolevas ettepanekus analüüsin kõigepealt varalist kahju käsitlevaid apellatsioonkaebuse väiteid. Seejärel ei ole tarvis analüüsida apellatsioonkaebuse väiteid, mis käsitlevad Üldkohtu hinnangut menetluse kirjaliku ja suulise osa vahele jäänud ajavahemikule, mida käesolevates kohtuasjades tuleb pidada mõistlikuks.

B. Varaline kahju

20. Kaks apellatsioonkaebuse väidet, mille Euroopa Liit esitas kohtuasjas C-174/17 P, ning ASPLA ja Armando Álvarezi kohtuasjas C-222/17 P esitatud apellatsioonkaebuse teine, kolmas, neljas ja viies väide puudutavad kõik Üldkohtu järeldusi seoses varalise kahjuga, mida ASPLA ja Armando Álvarez väidetavalt kandsid. Muu hulgas väidavad mõlemad pooled, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta analüüsis ASPLA ja Armando Álvarezi väiteid kahju kohta, mis tulenes kuludest seoses pangagarantiiga, mille see äriühing esitas komisjonile, et vältida otsusega K(2005) 4634 määratud trahvi kohest maksmist. Samuti väidavad ASPLA ja Armando Álvarez, et kuna Üldkohus jättis rahuldamata tema nõude, et talle hüvitataks komisjonile kõnealuse mõistlikust pikema aja jooksul makstud intressid, siis rikkus Üldkohus õigusnormi.

21. Pean asjakohaseks alustada oma õiguslikku analüüsi nendes küsimustes sellest, et uurin nõudeid, mis puudutasid ASPLA ja Armando Álvarezi tasutud pangagarantii kulusid. Selleks alustan *esimesest* apellatsioonkaebuse väitest, mille Euroopa Liit on esitanud. Seejärel käsitlen ainult täielikkuse huvides Euroopa Liidu *teist* apellatsioonkaebuse väidet. Seejärel ei ole ASPLA ja Armando Álvarezi ülejäänud apellatsiooniväiteid seoses pangagarantii kuludega enam vaja analüüsida.

22. Lõpuks analüüsin ASPLA ja Armando Álvarezi *teist* apellatsioonkaebuse väidet, mis puudutab trahvi intresside maksmist kõnealuse mõistlikust pikema aja kestel.

1. Pangagarantii kulud: põhjusliku seose olemasolu

23. Apellatsioonkaebuse esimeses väites ei nõustu Euroopa Liit, mida toetab Euroopa Komisjon, kuidas Üldkohus on tõlgendanud ja kohaldanud mõistet „põhjuslik seos“. Sisuliselt väidab Euroopa Liit, et kohtuasjade T-76/06 ja T-78/06 mõistliku aja jooksul lahendamata jätmine Üldkohtus ei olnud otseselt põhjuslikult seotud kahjuga, mis tekkis ASPLA-le ja Armando Álvarezile pangagarantii kulude tasumisest. Muu hulgas toonitab Euroopa Liit, et see kahju tekkis põhjusel, et ASPLA ja Armando Álvarez tegid valiku säilitada see pangagarantii kohtumenetluse kestel, selmet komisjoni määratud trahv ära maksta. ASPLA ja Armando Álvarez aga kaitsevad selles küsimuses vaidlustatud kohtuotsust: nende arvates olid kõnealuse mõistlikust pikema aja kestel tasutud pangagarantii kulud põhjustatud sellest, et Üldkohus ei lahendanud kohtuasja mõistliku aja jooksul.

24. Järgnevalt kirjeldan kõigepealt lühidalt põhjendusi, millest Üldkohus lähtus, ja selgitan siis, miks on Euroopa Liidu apellatsioonkaebuse esimene väide minu arvates põhjendatud.

25. Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 84 ja 85 viitas Üldkohus väljakujunenud kohtupraktikale, mille kohaselt peab kahju, mille hüvitamist Euroopa Liidu lepinguvälise vastutuse kohaldamise hagiga nõutakse, olema tegelik ja kindel, mida peab tõendama hageja. Samuti tuleb hagejal tõendada ära, et eksisteerib põhjuslik seos – see on piisavalt otsene seos – etteheidetava tegevuse ja väidetava kahju vahel.

26. Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 104–107 märkis Üldkohus, et kui kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06 lahendi tegemine ei oleks ületanud mõistlikku aega, ei oleks ASPLA ja Armando Álvarez pidanud tasuma pangagarantii kulusid ajavahemikul, mis vastas sellele ületamisele. See tähendab, et tema arvates oli kohtuasja lahendamisel mõistliku aja ületamine põhjuslikult seotud kahjuga, mida ASPLA ja Armando Álvarez kandsid seetõttu, et nad pidid kandma pangagarantii kulusid ajavahemikul, mis vastas selle mõistliku aja ületamisele.

27. Varasemale kohtupraktikale (edaspidi „Holcimi kohtupraktika“)[10] viidates tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 109, et põhimõtteliselt tulenevad pangagarantii kulud, mida kandis äriühing, kellele määrati karistus komisjoni otsusega, selle äriühingu enda otsusest esitada pangagarantii, et mitte täita trahvi maksmise kohustust vaidlusaluses otsuses määratud tähtaja jooksul. Seega ei saa seda kulu harilikult pidada institutsiooni käitumise *otseseks* tagajärjeks.

28. Seejärel aga eristas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 110–112 kõnealust juhtumit nendest, millest kujunes Holcimi kohtupraktika. Üldkohus märkis, et hetkel, mil ASPLA ja Armando Álvarez esitasid hagiavaldused kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06, ja hetkel, mil nad esitasid pangagarantii, ei olnud lahendi tegemise mõistliku aja ületamine ennustatav ning ASPLA ja Armando Álvarez võisid õiguspäraselt oodata, et nende hagi menetletakse mõistliku aja jooksul. Samuti märkis Üldkohus, et kohtuasjade T-76/06 ja T-78/06 lahendamise mõistlik aeg ületati pärast hagejate esialgset otsust esitada pangagarantii. Üldkohus märkis, et nendel põhjustel ei saa asuda seisukohale, nagu oleks ASPLA ja Armando Álvarezi esialgne otsus mitte maksta trahvi otsekohe ära ja esitada pangagarantii lõhkunud seose kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06 lahendi tegemise mõistliku aja ületamise ning sellele ületamisele vastaval perioodil pangagarantii kulude kandmise vahel. Nii järeldas Üldkohus oma otsuse punktis 113, et põhjuslik seos oli piisavalt otsene ELTL artikli 340 kohaldamiseks.

29. Üldkohtu põhjenduskäik on minu arvates ekslik. Sisuliselt tunnustab Üldkohus Holcimi kohtupraktika autoriteetsust, kuid seejärel eristab menetluses olevat juhtumit nendest, mida see kohtupraktika käsitles. Nagu Üldkohus, usun ka mina Holcimi kohtupraktika autoriteeti, kuid erinevalt Üldkohtust ei arva ma, et käesolev juhtum Holcimi kohtupraktika aluseks olnutest oluliselt erineb: minu arvates ei ole kumbki Üldkohtu põhjendus selle eristamise kohta üksi ega ka koostoimes teisega veenev.

30. Enne kui üksikasjalikult selgitan, miks olen sellel seisukohal, soovin rõhutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa ELTL artiklit 340 tõlgendada nii, et see kohustab Euroopa Liitu heastama iga tema institutsioonide tegevuse kahjuliku tagajärje, isegi kui seos on kauge.[11] Nii ei piisa liidu lepinguvälise kahju hagi puhul sellest, kui etteheidetav käitumine on üks väidetava kahju põhjusi, vaid see käitumine peab olema selle kahju *määrav* põhjus.[12] Teisisõnu on piisav seos olemas vaid siis, kui kahju on vastutava institutsiooni õigusvastase teo otsene tagajärg ega olene muudest positiivsetest või negatiivsetest põhjustest.[13]

10 Vt 21. aprilli 2005. aasta kohtuotsus Holcim (Deutschland) *vs.* komisjon, T-28/03, EU:T:2005:139, punkt 123, ja 12. detsembri 2007. aasta kohtumäärus Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon, T-113/04, ei avaldata, EU:T:2007:377, punkt 38. Osutaksin, et seni ei ole Euroopa Kohtul olnud võimalust seda kohtupraktika suunda kinnitada.

11 Vt selle kohta 4. oktoobri 1979. aasta kohtuotsus Dumortier jt *vs.* nõukogu, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79, EU:C:1979:223, punkt 21. Hiljutisemast praktikast vt 31. märtsi 2011. aasta kohtumäärus Mauerhofer *vs.* komisjon, C-433/10 P, ei avaldata, EU:C:2011:204, punkt 127 ja seal viidatud kohtupraktika.

12 Vt 31. märtsi 2011. aasta kohtumäärus Mauerhofer *vs.* komisjon, C-433/10 P, ei avaldata, EU:C:2011:204, punkt 127 ja seal viidatud kohtupraktika.

13 Vt selle kohta kohtujurist Trabucchi ettepanek kohtuasjas Compagnie continentale France *vs.* nõukogu, 169/73, ei avaldata, EU:C:1974:32, punkt 4.

a) Õigusvastase käitumise ettearvatavus

31. Üldkohtu esimene põhjendus käesoleva asja eristamiseks nendest, millest kujunes Holcimi kohtupraktika, on see, et hetkel, mil ASPLA ja Armando Álvarez esitasid hagi kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06, ja hetkel, mil nad esitasid pangagarantii, *ei olnud ennustatav*, et Üldkohus rikub kohustust teha lahend mõistliku aja jooksul.

32. Siiski on see seisukohaväljendus esiteks ebatäpne. Paraku oli teatav arv kohtuasju, milles Üldkohus oli otsuse teinud veidi enne seda, kui kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06 hagi esitati, kestnud kaua.[14] Eriti oli see nii ELi konkurentsinormide kohaldamist ja eeskätt kartellikokkuleppeid puudutanud kohtuasjadega,[15] mille keerukus ja aeganõudvus on kurikuulsad ning mis võivad eeldada ühel ajal paralleelselt või koordineeritult mitme juhtumiga tegelemist.

33. On tõsi, et ASPLA ja Armando Álvarez nagu iga teine hageja võisid eeldada, et nende kohtuasjades tehakse otsus mõistliku aja jooksul. Ent võttes arvesse Üldkohtu praktikat ja menetluses olnud kohtuasju asjasse puutuval ajal, oli üsna ebakindel ja keerukas ülesanne arvutada välja kohtumenetluse tõenäoline kestus, et prognoosida pangagarantii võimalik kogumaksumus.

34. Teiseks ja mis veel olulisem: olenemata sellest, kas ülemäärane viivitus kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06 oli ennustatav, eksis Üldkohus selles, et kasutas mõistet „ennustatavus“ Euroopa Liidu vastutust tingiva piisava põhjusliku seose tuvastamisel.

35. Käesolevas asjas ei ole põhiküsimus, kas väidetava kahju kannataja sai eeldada õigusvastast sündmust, mis väidetava kahju põhjustas. Euroopa Liidu lepinguvälise vastutuse tuvastamisel käesolevas asjas on määrav tähtsus ennekõike sellel, kas väidetav kahju on institutsiooni õigusvastase käitumise *otsene* tagajärg.

36. Selle küsimuse jättis Üldkohus üksikasjalikult analüüsimata. Mulle näib, et selle analüüsi kontekstis saanuks võimalik liigse viivituse ennustamatus olla oluline ainult kahes olukorras. Ent käesoleval juhul ei ole tegu kummagagi neist.

37. Ühest küljest võinuks see asjaolu olla oluline, kui ASPLA ja Armando Álvarez ei oleks saanud hiljem muuta oma esialgset otsust maksmine edasi lükata ja esitada pangagarantii. Ent nagu selgitan käesoleva ettepaneku punktides 49–52, ei olnud see nii: ASPLA-l ja Armando Álvarezil oli kohtumenetluse kestel igal ajal võimalik trahv ära maksta ja pangagarantii tagasi võtta. Seega, isegi kui see oli algul ennustamatu, oleksid ASPLA ja Armando Álvarez saanud oma käitumist seda uut sündmust arvestades kohandada.

38. Teisest küljest võinuks võimalik liigse viivituse ennustamatus olla oluline ka juhul, kui Euroopa Liit oleks Üldkohtu menetluses väitnud, et ASPLA ja Armando Álvarez ei ole ilmutanud mõistlikku hoolsust, et hoida ära või piirata kahju, mis võis tuleneda nende valikust lükata trahvi maksmine edasi kuni kohtumenetluse lõpuni.

14 Vt nt 13. jaanuari 2004. aasta kohtuotsus Thermenhotel Stoiser Franz jt *vs.* komisjon, T-158/99, EU:T:2004:2; 11. mai 2005. aasta kohtuotsus Saxonia Edelmentalle *vs.* komisjon, T-111/01 ja T-133/01, EU:T:2005:166; 19. oktoobri 2005. aasta kohtuotsus Freistaat Thüringen *vs.* komisjon, T-318/00, EU:T:2005:363; ja 14. detsembri 2005. aasta kohtuotsus Laboratoire du Bain *vs.* nõukogu ja komisjon, T-151/00, ei avaldata, EU:T:2005:450.

15 Vt teiste seas 11. detsembri 2003. aasta kohtuotsus Marlines *vs.* komisjon, T-56/99, EU:T:2003:333; 8. juuli 2004. aasta kohtuotsus Mannesmannröhren-Werke *vs.* komisjon, T-44/00, EU:T:2004:218; 14. detsembri 2005. aasta kohtuotsus Honeywell *vs.* komisjon, T-209/01, EU:T:2005:455; ja 15. märtsi 2006. aasta kohtuotsus BASF *vs.* komisjon, T-15/02, EU:T:2006:74.

39. Selles suhtes tuleb meeles pidada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb lepinguvälise vastutuse hagi menetlemisel kontrollida, kas kahju kannatanud isik on näidanud aruka õigussubjektina üles mõistlikku hoolsust, et hoida ära kahju või piirata selle ulatust, vastasel juhul jääb kahju tema enda kanda. Kahju kannatanud isiku hooletus võib põhjusliku seose katkestada, kui see hooletus osutub kahju tekkimise määravaks põhjuseks.[16]

40. See siiski ei ole põhjus, miks Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuses sellele asjaolule viitas. Üldkohus ei kasutanud ennustatavuse kriteeriumi selleks, et uurida, kas ASPLA ja Armando Álvarezi hooletus on katkestanud põhjusliku seose väidetava kahju ja ELi institutsioonile ette heidetava käitumise vahel; ta kasutas seda mõistet hoopis sellise seose tõendamiseks esimese sammuna.

41. Sellegipoolest ei ütle võimalik väidetava kahju põhjustanud sündmuse ennustamatus midagi selle väidetava kahju *määrava teguri* kohta. Isegi kui eeldada, et ülemäärane viivitus ei olnud ennustatav, ei ole see faktiline asjaolu vajalik ega piisav Euroopa Liidu vastutuse tekkimiseks.

42. Eelnevalt esitatut arvesse võttes asun seisukohale, et vaidlustatud kohtuotsuses tõlgendas ja kohaldas Üldkohus valesti mõistet „ennustatavus“, kui ta kohaldas ELTL artiklit 340, et tuvastada põhjuslik seos väidetava kahju ja etteheidetava käitumise vahel.

b) ASPLA ja Armando Álvarezi valikuvõimaluste puudumine

43. Üldkohtu teine põhjendus käesoleva kohtuasja eristamiseks kohtuasjast T-40/15, millest kujunes Holcimi kohtupraktika, on see, et kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06 lahendamise mõistlik aeg ületati *pärast* ASPLA ja Armando Álvarezi otsust esitada pangagarantii.

44. Seegi asjaolu ei ole minu arvates oluline.

45. Kõigepealt ei tohiks unustada, et komisjoni otsus, nagu otsus K(2005) 4634, on õiguslikult siduv ja eeldatavasti kehtiv, kuni ELi kohtud selle tühistavad. Kui komisjoni määratud trahviga karistatud ettevõtja on seisukohal, et komisjoni otsus on õigusvastane ja et selle kohene täitmine võib põhjustada korvamatut kahju, on sellel ettevõtjal võimalik taotleda ELi kohtutelt ELTL artiklite 278 ja 279 alusel esialgset õiguskaitset selleks ajaks, kui ta nimetatud otsuse kehtivuse vaidlustab.

46. Kui sellist taotlust ei esitata või kui ELi kohtud seda ei rahulda, tuleb üldjuhul maksta trahv otsuses näidatud tähtaja jooksul. Samas võimaldavad ELi eelarve-eeskirjad[17] komisjonil aktsepteerida trahvi maksmise ajatamist, kui võlgnik kohustub maksma viivist ja esitab finantstagatise, mis katab tasumata võla põhisumma ja viivise.

47. Seega on ettevõtjatel, kes kavatsevad trahvi ELi kohtutes vaidlustada, valikuvõimalus: kas maksta kohe (reegel) või taotleda võimalust esitada pangagarantii (erand). Erinevalt sellest, mida väitsid ASPLA ja Armando Álvarez, oli neile määruse nr 2342/2002 artiklist 85 tulenev võimalus erand. ELTL artiklites 278 ja 279 sätestatud reegel on, et komisjoni otsus, näiteks niisugune otsus nagu K(2005) 4634, jõustub kohe, kui see on adressaadile teatavaks tehtud ja jääb kohaldatavaks isegi siis, kui see ELi kohtutes vaidlustatakse (välja arvatud juhul, kui need kohtud otsuse kohaldamise peatavad).

16 Vt nt 18. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Trubowest Handel ja Makarov *vs.* nõukogu ja komisjon, C-419/08 P, EU:C:2010:147, punkt 61. See põhimõte on, nagu Euroopa Kohus on järjepidevalt märkinud, liikmesriikide õigussüsteemide ühine üldpõhimõte: vt 5. märtsi 1996. aasta kohtuotsus Brasserie du pêcheur ja Factortame, C-46/93 ja C-48/93, EU:C:1996:79, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika.

17 Komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad (EÜT 2002, L 357, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 145), artikkel 85. See määrus, mis oli asjasse puutuval ajal kohaldatav, on nüüdseks asendatud komisjoni 29. oktoobri 2012. aasta delegeeritud määrusega (EL) nr 1268/2012, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju) kohaldamise eeskirju (ELT 2012, L 362, lk 1).

48. Ettevõtja valik peab olema liidu jaoks *majanduslikult neutraalne*: makse ajatamine ei tohi põhjustada kahju liidu eelarves. Arvepidaja, kes teeb koostöös vastutava eelarvevahendite käsutajaga otsuse seoses ettevõtja taotlusega makse ajatada, ei ole pädev muutma komisjoni kui institutsiooni (see on volinike kolleegiumi) määratud trahvi summat. Samal ajal ei peaks ettevõtja otsus trahv kohe ära maksta, olenemata tema kavatsusest vaidlustada komisjoni otsus ELi kohtutes, viima Euroopa Liidu alusetu rikastumiseni. See on põhjus, miks ühelt poolt, kui ELi kohtud jätavad komisjoni otsuse muutmata, tuleb ajatatud trahv maksta koos viivisega. Teiselt poolt aga tekib vaidlustatud komisjoni otsuse tühistamise korral liidule kohustus maksta saadud summad tagasi koos kohaldatavale määrale vastava intressiga.[18]

49. On ilmne, et otsus trahvi maksmine ajatada võimaldab ettevõtjal jätkata vastavate summade kasutamist kohtumenetluse ajal. Ent see tähendab ka mõningaid lisakulusid (neid, mis on seotud pangagarantii esitamisega), mida ettevõtja peab nõustuma kandma, sealhulgas juhul, kui ta lõpuks saavutab vaidlustatud otsuse tühistamise. Seetõttu tuleb igal ettevõtjal, kellele komisjon määrab trahvi, hinnata, kas rahaliselt on tema huvides trahv ettenähtud tähtaja jooksul ära maksta või taotleda maksmise ajatamist ja esitada pangagarantii.

50. On oluline, et erinevalt sellest, mida märkis Üldkohus, ei ole tegu valikuga, mille võib teha vaid ühe korra. Iga ettevõtja, kes on otsustanud esitada garantii, võib alati oma esialgsest otsusest loobuda ja trahvi ära maksta.[19] Seda tehes hoiab ta ära põhisummalt edasiste intresside tekkimise ja võib tagasi võtta varem esitatud pangagarantii.

51. ELi õiguses ei takista miski ettevõtjat lõpetamast pangagarantiid ja maksmast trahvi, kui see ettevõtja peab seda tegevuskäiku soodsamaks. Niisiis võib eeldada, et kui ettevõtja menetluse kestel ühelgi hetkel oma algset valikut uuesti üle ei vaata, on põhjus selles, et see ettevõtja peab pangagarantii jätkumist enda huvide seisukohast parimaks. Võib ju see, kas algne otsus on jätkuvalt soodne, edaspidi oleneda mitmest tegurist, mis – nagu komisjon on märkinud – võivad aja jooksul suuresti varieeruda (raha laenamise hind, panga tasu garantii eest, võlgnetavalt summalt teenitav kasum teistesse ettevõtetesse investeerimise korral jne). Majanduslikust perspektiivist on seega mõistlik eeldada, et ettevõtja võib oma algse otsuse korrapäraselt üle vaadata.

52. Seetõttu, nagu Euroopa Liit korrektselt argumenteerib, ei tehtud valikut esitada komisjoni määratud trahvi äramaksmise asemel pangagarantii üksnes kohtumenetluse alguses: ASPLA ja Armando Álvarez *jätkasid* (või *kinnitasid*) seda valikut vabalt ja teadlikult kogu aja, mil kestis menetlus kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06, sealhulgas siis, kui selle menetluse kestus oli muutunud märkimisväärseks.

53. Järeldan selles aspektis, et Üldkohtu teine põhjendus käesoleva asja eristamiseks nendest, millest kujunes Holcimi kohtupraktika, rajaneb seega ekslikul eeldusel, et ainus otsus, mis käesoleval juhul luges, oli ASPLA ja Armando Álvarezi algne otsus maksmist ajatada ja esitada pangagarantii enne kohtumenetluse algust.

54. Selle eelduse ekslikkust kinnitab kaudselt ka vaidlustatud kohtuotsus.

18 Vt selle kohta 12. veebruari 2015. aasta kohtuotsus komisjon vs. IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83. Mis puudutab selle intressi tüüpi ja summat, mis tuleb komisjonil tagasi maksta ettevõtjale, kes oli ära maksnud trahvi, et täita ELTL artikli 101 alusel vastu võetud otsust, mille ELi kohtud hiljem tühistasid, vt kohtuasi, T-201/17, Printeos *vs.* komisjon, kohtumenetlus on veel pooleli.

19 Vt nt 12. mai 2016. aasta kohtuotsus Trioplast Industrier *vs.* komisjon, T-669/14, ei avaldata, EU:T:2016:285, punkt 103.

c) Vastuolu vaidlustatud kohtuotsuses

55. Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 119 leidis Üldkohus, et puudub piisavalt otsene põhjuslik seos pangagarantii kulude kandmisega *pärast* seda, kui kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06 olid otsused tehtud. Üldkohus asus seisukohale, et nende kulude kandmine oli tingitud pärast selle kohtuotsuse tegemist ASPLA ja Armando Álvarezi langetatud isiklikust ja sõltumatust otsusest mitte maksta trahvi ära; mitte taotleda otsuse K(2005) 4634 täitmise peatamist ja esitada eespool viidatud kohtuotsuse peale apellatsioonkaebus. Kui see on nii, ei ole mulle selge, miks oli otsus säilitada pangagarantii Üldkohtu arvates määrav selleks, et välistada Euroopa Liidu vastutus *pärast*, kuid mitte *enne* selle kohtuotsuse tegemist.

56. Nagu argumenteeris Euroopa Liit, ei näi nende perioodide vahel olevat tähendusjõulist erinevust, mis võiks ELTL artikli 340 seisukohast oluline olla. Esimese astme menetluses otsustasid ASPLA ja Armando Álvarez teadlikult mitte taotleda vaidlusaluse otsuse peatamist ja säilitada pangagarantii kuni selle menetluse lõpuni. Seega kinnitab vaidlustatud kohtuotsuse punkt 119, et asjaolud, mida Üldkohus pidas sama kohtuotsuse punktides 110–112 oluliseks, et eristada käesolevat asja Holcimi kohtupraktikast, ei ole olulised.

d) Vahejäreldus

57. Vahejäreldusena ei saa vastu vaielda, et see, et ASPLA ja Armando Álvarez pidid kandma kõnealuse mõistlikust pikema aja jooksul kulud seoses komisjonile esitatud pangagarantiiga, on teiste seas üks *tagajärg*, mis on tingitud sellest, et Üldkohus ei suutnud asja mõistliku aja jooksul lahendada.

58. Ent see ei olnud väidetava kahju *määrav* põhjus. Määrav tegur oli ASPLA ja Armando Álvarezi otsus jätkata tuginemist erandile, mida nad oli taotlenud seoses oma kohustusega maksta ära maksmisele kuuluv trahv, olles teadlikud sellest, millised kulud ja riskid nende valikuga kaasnevad. Seega on Holcimi kohtupraktikast tulenevad põhimõtted käesolevas asjas kohaldatavad.

59. Kõikidel nendel põhjustel asun seisukohale, et ELTL artiklit 340 kohaldades eksis Üldkohus mõiste „põhjuslik seos“ tõlgendamisel ja kohaldamisel. Minu arvates ei ole sellel, et Üldkohus rikkus kohustust teha kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06 otsus mõistliku aja jooksul, piisavalt otsest põhjuslikku seost ASPLA ja Armando Álvarezi väidetava kahjuga, mis tulenes pangagarantii kulude maksmisest kõnealuse mõistlikust pikema aja jooksul.

60. Seda arvesse võttes tuleb vaidlustatud kohtuotsus tühistada osas, milles mõisteti Euroopa Liidult välja ASPLA kasuks 44 951,24 euro suurune hüvitis ja Armando Álvarezi kasuks 111 042,48 euro suurune hüvitis varalise kahju eest, mida need äriühingud kandsid seetõttu, et rikuti kohustust teha mõistliku aja jooksul lahend kohtuasjades, milles tehti 16. novembril 2011 otsused T-76/06 ja T-78/06.

61. See tähendab, et kui Euroopa Kohus minuga selles küsimuses nõustub, ei ole vaja Euroopa Liidu apellatsioonkaebuse *teist* ning ASPLA ja Armando Álvarezi vastuapellatsioonkaebuse *kolmandat, neljandat ja viiendat* väidet analüüsida. Tõstatatud küsimuse tähtsuse tõttu tulevastes kohtuasjades arvan sellegipoolest, et Euroopa Liidu apellatsioonkaebuse teise väite käsitlemine võib olla vaid täielikkuse huvides kasulik. Samuti ilmneb selles analüüsis asjaolusid, millest on kasu ASPLA ja Armando Álvarezi apellatsioonkaebuse *teise* väite läbivaatamisel.

2. Pangagarantii kulud: kahju mõiste

62. Oma apellatsioonkaebuse teises väites, mis on suunatud vaidlustatud kohtuotsuse punktide 104–120 vastu, väidab Euroopa Liit, mida toetab komisjon, et Üldkohus on mõistet „kahju“ vääralt tõlgendanud. Euroopa Liidu arvates pidanuks esimese astme kohus analüüsima, kas pangagarantii kulud, mida ASPLA ja Armando Álvarez maksid kõnealuse mõistlikust pikema aja

vältel, olid suuremad kui eelis, mille andis neile trahvi summaga võrduva rahasumma valdamine. ASPLA ja Armando Álvarez omalt poolt paluvad Euroopa Kohtul see apellatsioonkaebuse väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata. Nende arvates ei ole ASPLA-l ja Armando Álvarezil olnud eelistel seost kahjuga, mida nad kõnealuse mõistlikust pikema aja vältel kandsid.

63. Mulle näib, et ka see apellatsioonkaebuse väide on põhjendatud. Üldkohus rikkus tõesti õigusnormi, kui ta ilma konkreetse selgituseta ja edasise uurimiseta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 104 ja 105 võrdsustas pangagarantii *kulud* kõnealusel mõistlikust pikemal ajal *kahjuga*, mis tuleb ELTL artikli 340 alusel hüvitada.

64. Need kaks mõistet tuleks hoida lahus.

65. ELi institutsiooni teol või tegevusetusel võib olla mitmesuguseid tagajärgi ASPLA ja Armando Álvarezi suguste ettevõtjate rahalisele olukorrale. Sellest võib tekkida ettevõtjale teatavaid kulusid, kuid samal ajal ka teatavat kasu. ELTL artikli 340 mõistes „kahju“ esineb vaid juhul, kui kulude ja kasude netovahe on negatiivne.[20] Teisisõnu peab etteheidetava käitumise tõttu olema tekkinud *üldine kahju*. Muidu oleks tegu paradoksaalse olukorraga, kus ettevõtja on küll saanud ELi institutsiooni käitumisest rahalist kasu, kuid tal oleks ka õigus nõuda liidult lisasummasid.

66. Nagu eespool punktides 49 ja 51 selgitatud, põhjustab ettevõtja otsus lükata maksmine edasi ja esitada pangagarantii ühelt poolt teatavaid kulusid, kuid teiselt poolt võimaldab see ettevõtjal kasutada teatava aja jooksul summat, millest võib tekkida kasu. Need eri tagajärjed ei ole omavahelise seoseta, vaid on omavahel lahutamatult seotud: need on ühe ja sama mündi kaks külge.

67. Majanduslikus mõttes kujutab otsus trahvi maksmist edasi lükata endast asjaomase ettevõtja jaoks rahastamise vormi: praktiliselt võtab see ettevõtja kuni kohtumenetluse lõpuni liidult laenuks raha, mida ta ise liidule võlgneb. Selle rahastamise kogumaksumus on lihtsalt väljendudes pangagarantii kulude summa, millele lisandub – kui ettevõtja kohtumenetluse kaotab – põhisummalt lõpuks makstav viivis. Vaidlustatud kohtuotsus aga keskendub üksnes ASPLA ja Armando Álvarezi kantud kuludele ja seal ei ole mainitud nende äriühingute võimalikku kasu või säästusid, mis tulenesid makse edasilükkamisest.

68. Minu arvates on tegu Üldkohtu veaga. Nagu eespool punktis 51 mainitud, eeldatakse, et ettevõtja käitub igal ajal nii, nagu ta peab majanduslikus ja rahalises perspektiivis ratsionaalseks. Seepärast võib olla mõistlik eeldada, et kogu kohtuasjade T-76/06 ja T-78/06 menetluse kestel pidasid ASPLA ja Armando Álvarez soodsamaks jätkata võlgnetavale summale vastava rahasumma laenamist liidult, selmet kasutada omaenda likviidsust või võtta see summa laenuks krediidiasutustelt.

69. Sel juhul ei saa välistada, et liigne viivitamine kohtuasjade T-76/06 ja T-78/06 lahendamisel mitte ainult põhjustas ASPLA-le ja Armando Álvarezile kahju, vaid koguni tekitas neile äriühingutele rahalist kasu. Siiski ei ole see vaidlustatud kohtuotsuse põhjal tuvastatav, sest Üldkohus asus edasise analüüsita seisukohale, et kõnealuse mõistlikust pikema aja jooksul makstud pangagarantii kulud vastasid kahjule, mida ASPLA ja Armando Álvarez selle aja kestel kandsid.

70. Lisaksin lõpuks, et selleski küsimuses näib vaidlustatud kohtuotsus olevat vastuoluline. Selles osas, mis puudutab veel üht väidetava kahju vormi (trahvi summalt viivise maksmine), otsustas Üldkohus, et ASPLA ja Armando Álvarez ei ole esitanud tõendeid selle kohta, et kõnealuse mõistlikust pikema aja jooksul „ületas Armando Álvarezi poolt hiljem komisjonile makstud viivitusintressi summa eelise, mille see ettevõtja said tänu sellele, et ta sai kasutada summat, mis on võrdne trahvi summaga koos viivitusintressiga“.[21]

20 Vt selle kohta 19. mai 1992. aasta kohtuotsus Mulder jt *vs.* nõukogu ja komisjon, C-104/89 ja C-37/90, EU:C:1992:217, punkt 26 jj.

21 Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 101.

71. On raske mõista, miks Üldkohus jättis samasuguse standardi kohaldamata seoses väidetava kahjuga, mis seisnes sama ajavahemikuga seotud pangagarantii kulude maksmises.

72. Niisiis on ka Euroopa Liidu apellatsioonkaebuse *teine* väide põhjendatud.

3. Viivis

73. Vastuapellatsioonkaebuse teises väites, mis käsitleb vaidlustatud kohtuotsuse punkte 97–103, märgivad ASPLA ja Armando Álvarez, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta jättis rahuldamata nende nõude hüvitada kahju, mis seisnes kõnealuse mõistlikust pikema aja eest makstavas viivises neile määratud trahvi summalt.

74. Vaidlustatud kohtuotsuses asus Üldkohus seisukohale, et ASPLA ja Armando Álvarez ei ole esitanud tõendeid, mis näitaksid, et kõnealuse mõistlikust pikema aja jooksul ületas hiljem komisjonile makstud viivitusintressi summa eelise, mille nad said tänu sellele, et said kasutada summat, mis oli võrdne trahvi summaga koos viivitusintressiga.

75. Minu arvates tegi Üldkohus eespool punktides 23–72 kirjeldatud põhjustel õigesti, kui ta ASPLA ja Armando Álvarezi väite tagasi lükkas. Kuna lõpuks jätsid ELi kohtud ASPLA ja Armando Álvarezi hagi rahuldamata, on selge, et komisjonile trahvi summalt makstav viivis on kulu, mida ASPLA ja Armando Álvarez pidi kohtumenetluse pooleliioleku ajal kandma. See siiski ei tähenda automaatselt, et niisugune kulu kujutab endast ELTL artikli 340 tähenduses kahju.

76. Sügavamas plaanis ei ole käesolevas asjas ELTL artikli 340 tähenduses piisavalt otsest põhjuslikku seost menetluse liiga pika kestuse ja kahju vahel, mis seisnes kõnealuse mõistlikust pikema aja eest viivise maksmises. Nagu eespool punktis 52 selgitatud, tulenes selle kulu kandmise risk ASPLA ja Armando Álvarezi otsusest lükata trahvi maksmine edasi kohtumenetluse lõpuni. ASPLA ja Armando Álvarez tegid selle otsuse vabalt ja täiesti teadlikuna selle rahalistest tagajärgedest.

77. Seetõttu tuleb ASPLA ja Armando Álvarezi apellatsioonkaebuse teine väide tagasi lükata.

C. Menetluse mõistlik kestus

78. Vastuapellatsioonkaebuse *esimeses* väites, mis on suunatud vaidlustatud kohtuotsuse punktide 57–83 vastu, märgivad ASPLA ja Armando Álvarez, et Üldkohus rikkus õigusnormi ega põhjendanud piisavalt oma hinnangut, et kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06 oli menetluse kirjaliku ja suulise osa vahele jäänud ajavahemik mõistliku kestusega. See apellatsioonkaebuse väide jaguneb kahte ossa.

79. Selle väite esimene osa puudutab esiteks vaidlustatud kohtuotsuse punkte 67–69 ja teiseks punkti 72. ASPLA ja Armando Álvarezi väitel ei selgitanud Üldkohus asjakohaselt, mis põhjustel ta jõudis järeldusele, et kohtumenetluse kirjaliku osa lõpu ja suulise osa alguse vahele jäänud 15 kuu pikkune ajavahemik oli niisuguste kohtuasjadega nagu T-76/06 ja T-78/06 tegelemiseks põhimõtteliselt sobiva pikkusega aeg. Samas väiteosas väljendavad ASPLA ja Armando Álvarez seisukohta, et Üldkohus ei selgitanud asjakohaselt, miks võib seotud kohtuasjade paralleelne menetlemine õigustada seda, et menetluse kirjaliku osa lõpu ja suulise osa alguse vahelist ajavahemikku pikendatakse iga seotud kohtuasja kohta ühe kuu võrra.

80. Apellatsioonkaebuse esimese väite teine osa käsitleb väidetavat vastuolu vaidlustatud kohtuotsuse punktide 72 ja 80 vahel. ASPLA ja Armando Álvarez on seisukohal, et läheb vastuollu, kui asuda ühelt poolt seisukohale, et menetluse kirjaliku osa lõpu ja suulise osa alguse vahelist ajavahemikku tuleks pikendada iga seotud kohtuasja kohta ühe kuu võrra ja seejärel pikendada kohtuasja T-78/06 menetlemise mõistlikku aega nelja kuu võrra, sest nimetatud kohtuasi on lähedalt seotud kohtuasjaga T-76/06.

81. Euroopa Liit peab seda väidet põhjendamatuks.

82. Sisust sõltumata tuleb seda apellatsioonkaebuse väidet minu arvates pidada tulemusetuks.

83. Isegi kui tuvastataks, et ASPLA ja Armando Álvarezi väited on põhjendatud, ei tooks see kaasa vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist ega suurema hüvitise määramist kõnealustele ettevõtjatele väidetavalt tekkinud varalise kahju eest.

84. Eespool punktides 23–72 ja 73–77 olen vastavalt selgitanud, miks ma olen seisukohal, et ELTL artikli 340 kohaselt ei tuleks hüvitada ei pangagarantii kulusid ega intressi, mida ASPLA ja Armando Álvarez kõnealuse mõistlikust pikema aja jooksul trahvisummalt maksid. Järelikult, kui Euroopa Kohus minuga selles küsimuses nõustub, siis ei oma kõnealuse mõistlikust pikema aja pikkus käesoleva menetluse seisukohast tähtsust. Õigupoolest ei nõudnud ASPLA ja Armando Álvarez hüvitist mitte ühtegi muud tüüpi kahju eest peale selle, mida on eespool analüüsitud.

V. Hinnangu tagajärjed

85. Kui Euroopa Kohus minu hinnanguga nõustub, tuleb Euroopa Liidu apellatsioonkaebus rahuldada ja vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punkt 1 sellele vastavalt tühistada.

86. Kuna teadaolevaid faktilisi asjaolusid ja Euroopa Kohtu menetluses esitatud seisukohti arvestades on võimalik teha selles küsimuses lõplik kohtuotsus, peaks Euroopa Kohus jätma rahuldamata ASPLA ja Armando Álvarezi hüvitusnõude seoses varalise kahjuga, mis seisnes pangagarantii kulude maksmises ajavahemiku eest, mil oli ületatud mõistlik aeg lahendi tegemiseks kohtuasjades T-76/06 ja T-78/06.

87. ASPLA ja Armando Álvarezi vastuapellatsioonkaebus tuleb tervikuna rahuldamata jätta.

VI. Kohtukulud

88. Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

89. Kui Euroopa Kohus nõustub minu hinnanguga apellatsioonkaebuste kohta, tuleb Euroopa Kohtu kodukorra artiklite 137, 138 ja 184 kohaselt mõista ASPLA-lt ja Armando Álvarezilt väja Euroopa Liidul mõlemas kohtuastmes tekkinud kohtukulud ja jätte nende ettevõtjate mõlema kohtuastme kohtukulud nende endi kanda. Euroopa Komisjoni mõlema kohtuastme kohtukulud peaksid siiski jääma tema enda kanda.

VII. Ettepanek

90. Kõikidel eespool esitatud kaalutlustel teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

– tühistada Üldkohtu 17. veebruari 2017. aasta otsuse ASPLA ja Armando Álvarez *vs.* Euroopa Liit, T-40/15 resolutsiooni punkt 1;

– jätta ASPLA ja Armando Álvarezi apellatsioonkaebus rahuldamata;

– jätta rahuldamata ASPLA ja Armando Álvarezi nõue, et neile makstaks 3 495 038,66 euro suurust hüvitist varalise kahju eest, mida nad väidetavalt kandsid seetõttu, et Üldkohus ei lahendanud kohtuasju T-76/06 ja T-78/06 mõistliku aja jooksul;

– jätta ASPLA ja Armando Álvarezi kohtukulud nende endi kanda ja mõista neilt välja kohtukulud, mis tekkisid mõlemas kohtuastmes Euroopa Liidul, keda esindas Euroopa Liidu Kohus;

– jätta Euroopa Komisjoni mõlema kohtuastme kohtukulud tema enda kanda.